

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobkyně: **M. H.**, zastoupené JUDr. Danou Musalovou, advokátkou se sídlem Palackého 267, Mladá Boleslav, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 11. 2002, č. j. OAM-12636/VL-12-C10-2001, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 28. 8. 2003, č. j. 47 Az 438/2003-20,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Shora uvedeným rozhodnutím žalovaný neudělil žalobkyni azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně žalovaný rozhodl tak, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě (opravném prostředku podaném žalobkyní podle zákona č. 325/1999 Sb.) proti rozhodnutí žalovaného žalobkyně vyjádřila nesouhlas s výrokem napadeného rozhodnutí, uvedla, že zemi původu opustila v důsledku neúnosně těžkých životních podmínek, jiné řešení své situace, nežli požádat o útočiště v zemi, kde jsou dány podmínky pro normální život, nenalezla a žádala, aby soud přehodnotil stanovisko žalovaného, zejména s ohledem na § 14 zákona o azylu. Navrhla, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Praze žalobu zamítl rozsudkem ze dne 28. 8. 2003. V řízení před správním orgánem neshledal krajský soud vady vytýkané žalobcem ani jiné vady, pro které by měl napadené rozhodnutí zrušit; v odůvodnění rozsudku se rovněž ztotožnil se žalovaným v posouzení důvodu, pro nějž žalovaný neudělil žalobci azyl. Ze správního spisu vyplynulo, že skutečným důvodem odchodu žalobkyně z Ukrajiny byly problémy se synem, ekonomické důvody a při pohovoru provedeném s pracovníky správního orgánu dne 25. 9. 2002 rovněž uvedla snahu o legalizaci jejího pobytu na území České republiky. Tyto důvody však dle závěru soudu nelze podřadit pod žádný ze skutečností, odůvodňujících udělení azylu. Násilné jednání soukromé osoby (syna žalobkyně) nelze samo o sobě považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, za takové důvody nelze považovat ani ekonomické potíže žalobkyně na Ukrajině či její snahu o legalizaci pobytu na území České republiky poté, co jí propadlo vízum. Na udělení azylu z humanitárních důvodů (z důvodů hodných zvláštního zřetele) není právní nárok a rozhodování se děje na základě volné úvahy správního orgánu (viz např. rozhodnutí publikované pod č. 233 Sb. soudních rozhodnutí ve věcech správních). V této věci správní orgán po posouzení osobní situace žalobkyně a poměrů v zemi jí humanitární azyl neudělil.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále též stěžovatelka) včas kasační stížnost, založenou na důvodu uvedeném v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy na nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Žalobkyně uvedla, že jsou u ní dány důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu: v zemi původu je ohrožena na životě tím, že ji ohrožuje násilné jednání jejího syna, který již napadl i manžela žalobkyně a ten byl z toho důvodu hospitalizován. Napadání své osoby hlásila žalobkyně opakovaně i na policii, ta jí však nikdy nepomohla, syna vždy po krátkém výslechu poslali domů a stěžovatelce nebyla státem poskytnuta žádná ochrana. Je to proto, že její syn byl vycvičen a sloužil u speciálního vojska a policie nemá zájem ho postihnout. Žalobkyně se nemůže tedy vrátit domů, neboť jí hrozí reálné nebezpečí a nemůže očekávat od příslušných státních orgánů žádnou pomoc. Je rovněž přesvědčena, že soud měl v jejím případě i možnost udělit jí humanitární azyl.

Ze všech uvedených důvodů žalobkyně navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně též požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. O této žádosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť rozhodl přímo ve věci samé.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a shledal kasační stížnost nedůvodnou.

Žalobkyně v kasační stížnosti uvedla, že dle jejího názoru byly dány důvody k tomu, aby jí byl poskytnut azyl podle § 12 zákona o azylu. Toto tvrzení je třeba odmítnout, neboť ani Nejvyšší správní soud neshledal, že by žalobkyně v průběhu celého správního řízení uváděla cokoliv, co by nasvědčovalo tomu, že žádá o azyl z jiného důvodu, než je legalizace pobytu na území ČR.

Nejvyšší správní soud se ztotožnil s krajským soudem v závěru, že stěžovatelčina životní situace na Ukrajině, tedy v zemi jejího posledního trvalého bydliště, nesvědčí o tom, že by byla pronásledována, případně že by zakoušela odůvodněné obavy z pronásledování

ve smyslu § 12 zákona o azylu. Stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla, že nešlo jen o ohrožení života, ale též o nepředstavitelný psychický nátlak, přičemž Ukrajina jí nebyla schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu přesto, že útoky syna hlásila na policii.

K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že podstatný v dané věci je totiž přístup státní moci k nezákonným činům jednotlivců, tedy to, zda státní moc takovým činům čelí, nebo zda jim jen bezmocně přihlíží. Argumentace stěžovatelky je však v dané věci nepřiléhavá. Jak plyne ze správního spisu, stěžovatelka byla na Ukrajině vystavena výhrůžkám a fyzickému útoku ze strany soukromých osob (svého syna), na toto trestné jednání reagovala oznámením věci policii a poté opuštěním vlasti, jak sama uvedla při pohovoru před správním orgánem. Uvedla rovněž, že poté, co uvedená složka policie zůstávala nečinná, však již nekontaktovala vyšší policejní složky ani jiný státní orgán. Tyto skutečnosti však nemohou nic změnit na závěru správního orgánu a poté i krajského soudu o tom, že útoky, jichž se stěžovatelka stala obětí, nejsou pronásledováním ve smyslu zákona o azylu, neboť v prvé řadě nebyly motivovány stěžovatelovými politickými postoji či některou z jejích sociálních charakteristik, jak jsou uvedeny v § 12 písm. b) zákona o azylu.

K otázce stěžovatelkou namítaného neudělení humanitárního azylu má Nejvyšší správní soud zato, že ani v tomto smyslu nejsou splněny zákonné podmínky pro jeho udělení. Podle § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu. Institut humanitárního azylu tak spočívá v kombinaci neurčitého právního pojmu „případ zvláštního zřetele hodný“ a správního uvážení, které je vlastním rozhodnutím správního orgánu a je vyjádřeno slovy „lze udělit humanitární azyl“. Míra volnosti tohoto rozhodování správního orgánu je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu. Jak vyplynulo ze správního spisu, žalovaný zkoumal, zda v případě stěžovatele nebyly dány důvody pro udělení humanitárního azylu a dospěl k závěru, že tomu tak není. Udělení azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Protože žalovaný řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatelky, tak i stav ve státě jejího posledního trvalého bydliště (ve smyslu § 2 odst. 7 zákona o azylu je tímto státem Ukrajina), a pokud z toho sám nedovodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci, zejména když stěžovatelka ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu sama neuváděla. V daném případě nelze vytýkat žalovanému, jestliže konstatoval, že neshledal důvody pro udělení humanitárního azylu, neboť žádný takový důvod zde nebyl nabídnut. Správní uvážení žalovaného spočívající ve volbě rozhodnutí azyl z humanitárního důvodu neudělit, nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, bylo v souladu s pravidly logického usuzování a premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem; nelze vytýkat ničeho ani krajskému soudu, který byl vázán rozsahem žaloby (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), její obsah zcela vyčerpal. V těch limitech, kde soudní přezkum neudělení humanitárního azylu proveden být měl, byl krajským soudem proveden řádně a v přiměřeném rozsahu. Úkolem soudu ve správním soudnictví totiž obecně je přezkum pohledem zákonnosti, byť v takzvané plné jurisdikci, a volné uvážení při rozhodování o udělení azylu z humanitárních důvodů podle okolností konkrétní věci je vyhrazeno toliko žalovanému.

Nejvyšší správní soud dále souhlasí s krajským soudem v tom, že žalovaný provedl dostatečné dokazování ve věci. Správní orgán vycházel v řízení především z žalobkyniny

žádosti o udělení azylu, doplněné ručně psaným prohlášením o důvodech žádosti, z protokolů o pohovorech provedených v souladu s § 23 zákona o azylu a z informací o politické a ekonomické situaci a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Podklady pro skutkový závěr učiněný žalovaným, obsažené ve správním spisu jsou pro účely rozhodování o udělení azylu zcela dostačující, skutková podstata ze spisu jednoznačně vyplývá a je konzistentní i s tvrzeními žalobkyně učiněnými v průběhu správního řízení.

Nejvyšší správní soud tedy shledal námitky žalobkyně nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. července 2005

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu